

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีเป้าหมายเพื่อศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ เพื่ออธิบายถึงลักษณะวัฒนธรรมประชานิยมที่เกิดขึ้นจากสื่อประเภทนี้ และให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ ซึ่งรายละเอียดของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1 กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพเขียนลอกแบบ

กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพเขียนลอกแบบ เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญเนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลทั้งหมดของธุรกิจภาพเขียนลอกแบบ กระบวนการผลิตโดยละเอียด รวมทั้งทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตนี้ จึงต้องอาศัยการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึก

บุคคลที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์นั้น เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพเขียนลอกแบบ จำนวน 13 คน จากพื้นที่ที่ทำการศึกษาใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นแหล่งสำคัญของธุรกิจนี้ แต่ทั้งนี้แหล่งข้อมูลจะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ได้แก่เจ้าของร้าน ผู้จัดการร้าน และจิตรกร เพื่อข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ที่จะชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้อง หรือความแตกต่างของกระบวนการผลิตภาพเขียนลอกแบบ

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลฝ่ายผู้ผลิต บุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้คือ

● **เจ้าของร้าน , เจ้าของร้านและช่างเขียน**

1. มยุรี สุทธิเกษม (สัมภาษณ์ 13 กรกฎาคม 2541 และ 3 ธันวาคม 2541)

KC Gallery 229 / 10 ถ.ชายหาด พัทยาใต้ อ.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี 20260

KC Gallery เป็นร้านใหญ่เก่าแก่ มี 3 สาขาในพัทยา ช่างเขียนของร้านมีจำนวน 23 คน ร้านนี้เดิมเป็น Gallery อยู่แล้ว ผู้ให้ข้อมูลหลักได้มาแข่งต่อเมื่อประมาณ 17 - 18 ปีที่แล้ว โดยในช่วงแรกเริ่มนั้นจะขายงานสร้างเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากคุณกอบชัย (สามีคุณมยุรี) เป็นศิลปินที่สร้างงานเอง แต่งานสร้างเหล่านี้ขายยากลูกค้าสนใจงานลอกแบบมากกว่า จึงได้เริ่มทำร้านลอกแบบเต็มตัวเมื่อประมาณ 8 ปีมาแล้ว และร้านนี้เป็นที่รู้จักของร้านอื่นๆ ทั้งในพัทยา สมุยและภูเก็ต และเนื่องจากเป็นร้านเก่าแก่นี้เองจึงมีลูกค้าประจำจำนวนมาก และงานในร้านจะเป็นการรับงาน order มากกว่าการเขียนขายเหมือนร้านอื่นๆ การให้บริการคือเขียนภาพลอกแบบ ภาพ portrait และยังมีภาพเขียนที่เป็นงานสร้างขายด้วย พร้อมการให้บริการทำกรอบรูป

คุณมยุรี เป็นเจ้าของร้านและดูแลกิจการ มีหน้าที่รับงาน แจกงานให้กับช่างเขียน ให้คำแนะนำแก่ช่างเขียน และตรวจสอบคุณภาพงานก่อนส่งงานให้ลูกค้า โดยที่ผู้ให้ข้อมูลหลักอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ที่คลุกคลีกับงานศิลปะมานานกว่า 30 ปี (สามีเขียนรูปมานานก่อนมาอยู่พัทยา) จึงสามารถมองคุณภาพงานแต่ละชิ้นได้

ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลหลักได้โดยตรงจากการสำรวจครั้งแรก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นร้านใหญ่ มีช่างกำลังเขียนงานอยู่จำนวนมากจึงได้เข้าไปในร้าน ผู้ให้ข้อมูลหลักได้มาต้อนรับและสอบถามความต้องการ ผู้วิจัยจึงได้แนะนำตัวเอง จากนั้นทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการด้วยการจับบันทึก แล้วได้นัดหมายในการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกครั้งต่อไป เมื่อมาสัมภาษณ์อีกครั้งผู้ให้ข้อมูลหลักยินดีที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยด้วยดี ในเรื่องของจุดเริ่มต้นของธุรกิจประเภทนี้ ข้อมูลด้านธุรกิจ กระบวนการผลิตและการบริโภค ผู้วิจัยใช้การบันทึกเทปในการบันทึกข้อมูลครั้งนี้ พร้อมทั้งถ่ายภาพภายในร้านและผลงานต่างๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์ในการติดต่อเรียกตัวผู้วิจัย เพื่อไปสัมภาษณ์ผู้บริโภคร่วมด้วย

2. ศักดิ์สิทธิ์ สุขเต็มดี และสามารถ สุขเต็มดี (สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2542)

First Art Shop : Reproduction & Portraits Original

63 / 10 ม. 3 ต.บ่อผุด อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี 84320

First Art Shop ร้านเป็นร้านหลังคามุงจากขนาด 2 ห้อง ตกแต่งภายนอกร้านด้วยภาพเขียนลวดลายให้เห็นอย่างชัดเจน อยู่ในบริเวณเดียวกันกับร้านอื่นๆ อีก 4 - 5 ร้าน ช่างประจำร้านมีเพียง 2 คน คือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสองท่านซึ่งเป็นเจ้าของร้าน

คุณศักดิ์สิทธิ์ เป็นเจ้าของร้าน เริ่มเขียนงานลวดลายมาเกือบ 30 ปี โดยเป็นช่างเขียนที่ภูเก็ตและพัทลุง เคยทำงานที่พัทลุงมา 17 ปี จนบุตรชายโต จึงมาเปิดร้านเป็นของตนเองเมื่อประมาณ 3 - 4 ปีที่ผ่านมาที่ร้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักอาศัยประสบการณ์จากการเขียนงานและศึกษางานแต่ละชิ้นมาเรื่อยๆ จนมีฝีมือ

คุณสามารถ เป็นบุตรชายของคุณศักดิ์สิทธิ์ เพิ่งเริ่มเขียนงานลวดลายมาไม่นาน จะมีความถนัดด้านงานปั้นมากกว่า เพราะจบการศึกษาด้านนี้มาโดยตรง แต่ทั้งนี้ก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานจิตรกรรมมาบ้างในขณะกำลังศึกษาอยู่ และมีความคุ้นเคยใกล้ชิดกับงานลวดลายมานาน ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลหลักทั้ง 2 ท่านนี้จากการแนะนำของคุณอนิรุต (Artist's House)

3. อนิรุต ปะโกรันตัง (สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2542)

Artist's House 96 ม. 3 ต.บ่อผุด อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี 84320

Artist's House เป็นร้านเล็กๆ ลักษณะเป็นบ้าน ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับโรงแรมและชายหาด การให้บริการคือเขียนภาพลวดลาย ผู้ให้ข้อมูลหลักเขียนงานลวดลายเป็นอาชีพมาประมาณ 5 - 6 ปี โดยเริ่มจากการเป็นช่างเขียนอยู่กับร้านใหญ่แห่งหนึ่งในสมุย จากนั้นจึงได้ออกมาเปิดร้านในบริเวณบ้านของตนเอง และเขียนงานเพียงคนเดียว

ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งผู้วิจัยได้รับการแนะนำจากรศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความสะดวกในการติดต่อสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างเป็นทางการ 2 ครั้ง คือที่จังหวัดกรุงเทพฯ และที่เกาะสมุย โดยผู้วิจัย

ใช้การบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกเทป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นอย่างดี ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยมาอยู่ที่ร้านเพื่อรอสัมภาษณ์ผู้บริโภคนัดตลอดทั้ง 2 วัน ซึ่งตลอดเวลาผู้วิจัยก็จะได้รับความรู้และข้อมูลต่างๆ ทั้งจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ใกล้ชิด รวมทั้งข้อมูลจากหนังสือที่นำมาเป็นต้นฉบับในการเขียนภาพลอกแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกและบันทึกภาพจากหนังสือเหล่านั้น นอกจากนี้ยังได้ถ่ายภาพผลงานของผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป และผู้ให้ข้อมูลหลักยังเป็นผู้แนะนำและพาผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ที่ร้าน First Art Shop อีกด้วย

4. รุ่งเรือง อะสุชีวะ (สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2542)

Rung Gallery : Original Oil Painting & Portraits to Order

Andaman Plaza 162 / 1-2 ถ.ทิววงศ์ หาดป่าตอง จ.ภูเก็ต 83150

Rung Gallery ร้าน 2 ห้อง บริเวณ Andaman Plaza ร้านนี้เป็นร้านใหม่เริ่มเปิดเมื่อเดือนธันวาคม 2541 มีช่างเขียนประจำที่ร้าน 6 คน และตามบ้านอีก 10 กว่าคน ซึ่งส่วนใหญ่รับงาน order ให้บริการเขียนภาพลอกแบบ ภาพ portrait ซึ่งทางร้านเขียนเองและสั่งงานจากพืทยาด้วย ผู้วิจัยเลือกร้านนี้เนื่องจากเป็นร้านใหญ่และมองเห็นได้ง่าย มีงานลอกแบบโชว์ไว้อย่างชัดเจน

คุณรุ่งเรืองเป็นเจ้าของร้าน ซึ่งเคยทำงานเป็นผู้ดูแลร้านและเป็นช่างเขียนที่พืทยามาก่อนทำงานนี้มา 5 - 6 ปี จึงได้มาเปิดร้านนี้ขึ้น ผู้ให้ข้อมูลหลักมีหน้าที่ในการแจกกงานให้กับช่างเขียนดูแลคุณภาพงาน และดูแลค่าใช้จ่ายและรายได้ภายในร้าน ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลโดยตรงโดยการแนะนำตัว จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการด้วยการบันทึกเทป ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลในเรื่องการผลิตกระบวนการต่างๆ ลักษณะของธุรกิจประเภทนี้ รวมทั้งการแข่งขันทั้งที่พืทยาและที่ภูเก็ต

5. สุทธิรักษ์ จันทรกุล (สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2542)

Canoeing Trip & Gallery : Portrait and Reproduce to Order and Original Oil Color Painting on Canvas

184 ถ.ทิววงศ์ หาดป่าตอง อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต 83150

คุณสุทธิรักษ์ ก่อนเปิดร้านเป็นของตัวเอง ก็เป็นช่างเขียนอยู่ที่สมัยและเป็นช่างของร้าน 079 Gallery มาก่อน ปัจจุบันนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลร้าน และเป็นครูสอนช่างเขียนรุ่นใหม่ ๆ จึงไม่ค่อยได้เขียนภาพด้วยตนเอง ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยความบังเอิญ คือขณะที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์คุณชาญชัย คุณสุทธิรักษ์ได้เข้ามาที่ร้าน 079 Gallery พอดี เมื่อสัมภาษณ์คุณชาญชัยเสร็จแล้ว คุณชาญชัยจึงแนะนำให้คุณสุทธิรักษ์มาเป็นผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากมีประสบการณ์และมีฝีมือมากกว่า และเป็นช่างเขียนที่ลูกค้าชาวต่างชาติเคยทาบตามให้ไปเขียนงานในต่างประเทศมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้มีโอกาสสัมภาษณ์คุณสุทธิรักษ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลอย่างละเอียดทั้งในแง่ของการผลิต การบริโภค และการแข่งขันของธุรกิจนี้

● ช่างเขียน

1. สุวิทย์ สุวรรณแสงว (สัมภาษณ์ 4 ธันวาคม 2541)

Suwit Gallery : Oil Painting ชั้น 2 ROYAL GARDEN PLAZA
218 ถ.ชายหาด พัทยาใต้ อ.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี 20260

Suwit Gallery ร้านขนาด 1 ห้อง บริเวณชั้น 2 Royal Garden Plaza ซึ่งร้านดูหรูหรากว่าร้านอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณ walking street ร้านนี้เป็นร้านใหม่ซึ่งเจ้าของร้านและครอบครัวต่างก็เป็นช่างเขียนในร้านด้วย ผู้วิจัยเลือกร้านนี้เนื่องจากลักษณะของร้านและที่ตั้งที่แปลกกว่าร้านอื่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบกับร้านอื่นๆ การให้บริการของร้านนี้คือการเขียนภาพลอกแบบ และภาพ portrait

คุณสุวิทย์ เป็นช่างเขียนภาพลอกแบบมา 10 กว่าปีแล้ว โดยอาศัยการเรียนรู้อาเซียนงานศิลปะจากคนรู้จัก และได้ฝึกฝนหาประสบการณ์มาเรื่อยๆ ก่อนมาอยู่ร้านนี้

2. นิคม ธารประกายแก้ว (สัมภาษณ์ 2 ธันวาคม 2541)

PATTAYA Gallery ถ.ชายหาด พัทยาใต้ อ.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี 20260

ร้าน PATTAYA Gallery เป็นร้านเล็กๆ อยู่บริเวณ walking street ให้บริการเขียนภาพลอกแบบ และภาพ portrait คุณนิคม เป็นช่างเขียนงานลอกแบบประจำร้าน ซึ่งเขียนงานมาเป็นเวลา

ประมาณ 7 ปี ก่อนหน้านั้นได้ทำงานด้านการเขียนภาพ เขียน poster โฆษณามาก่อน จึงทำให้มีประสบการณ์ที่ช่วยการทำงานลอกแบบได้

ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลรายนี้โดยตรงด้วยการเข้าไปแนะนำตัวและขอสัมภาษณ์ ซึ่งการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการบันทึกเทป

3. กันธรณ์ วิเศษแสง (สัมภาษณ์ 2 ธันวาคม 2541)

TOY Fine Art ถ.ชายหาด พัทยาใต้ อ.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี 20260

ร้าน TOY Fine Art นี้ให้บริการเขียนภาพลอกแบบและภาพ portrait ซึ่งลักษณะร้านเป็นร้านปรับอากาศขนาดเล็ก 1 ห้อง เปิดให้บริการมาเป็นเวลาประมาณ 3 ปี ยังมีช่างเขียนประจำร้านเพียงไม่กี่คน คุณกันธร วิเศษแสง เป็นช่างเขียนประจำร้าน ที่ทำงานด้าน copy มา 4 ปี โดยอาศัยประสบการณ์และการฝึกฝน ไม่ได้เรียนมาทางด้านศิลปะ

ผู้วิจัยเลือกร้านนี้เนื่องจากในการสำรวจ (survey) ครั้งแรก เมื่อผู้วิจัยแนะนำตัวและแสดงถึงความต้องการของผู้วิจัยแล้วทางร้านยินดีที่จะให้ข้อมูล และที่เลือกร้านนี้ซึ่งเป็นร้านเล็กๆ ก็เพื่อประโยชน์ต่อความหลากหลายของข้อมูล และในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งในการให้ข้อมูลเจาะลึกทางด้านธุรกิจกระบวนการผลิต และข้อมูลของลูกค้าที่มาใช้บริการ รวมทั้งการอนุญาตให้ถ่ายภาพ Gallery และภาพเขียนต่างๆ ในร้านได้

4. วรวิมล เลี่ยมทอง (สัมภาษณ์ 13 กรกฎาคม 2541 และ 2 ธันวาคม 2541)

PATTAYA Souvenir : Oil Painting and Frame Service

514 / 3 ม.10 ถ.ปทุมนอก พัทยาใต้ จ.ชลบุรี 20260

ร้าน PATTAYA Souvenir เป็นร้านขนาดใหญ่ ซึ่งร้านนี้แต่เดิมเคยเปิดอยู่บริเวณ walking street ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งธุรกิจของงานลอกแบบ แต่ด้วยค่าเช่าที่มีราคาสูงจึงได้ย้ายออกมา ร้านนี้มีช่างเขียนประจำร้าน 12 คน การให้บริการของร้านคือรับเขียนภาพลอกแบบ ภาพ portrait และรับทำกรอบรูป

คุณวรวิมล จบการศึกษาจากคณะศิลปกรรม โรงเรียนสุราษฎร์เทคโนโลยี ทำงานลอกแบบ มาประมาณ 3 - 4 ปี สำหรับการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักนี้ ผู้วิจัยเข้าไปแนะนำตัวกับช่างเขียนอีก ท่านหนึ่งในร้าน และได้รับการแนะนำให้สัมภาษณ์คุณวรวิมล เพราะจะให้ข้อมูลได้ดีกว่า การ สัมภาษณ์ครั้งแรกอย่างไม่เป็นทางการเมื่อตอนที่ผู้วิจัยไปสำรวจ ผู้วิจัยใช้การบันทึกข้อมูลด้วย การจดบันทึก สอนในการเก็บข้อมูลครั้งที่สอง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการผู้วิจัยใช้การ บันทึกเทป และขณะทำการสัมภาษณ์คุณวรวิมลได้นำบทความ ซึ่งเคยถูกสัมภาษณ์จากนักข่าว ต่างประเทศและได้ตีพิมพ์ลงหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ ให้ผู้วิจัยได้อ่านเป็นข้อมูลอีกด้วย ในการ สัมภาษณ์ทั้ง 2 ครั้งผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งด้านการ ผลิตและการบริโภค

5. ชิงชัย ทองเลื่อน (สัมภาษณ์ 2 ธันวาคม 2541)

PATTAYA Souvenir : Oil Painting and Frame Service

514 / 3 ม.10 ถ.ปทุมนอก พัทยาใต้ จ.ชลบุรี 20260

คุณชิงชัย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เคยศึกษาด้านศิลปะ มาก่อน เป็นช่างเขียนภาพลอกแบบหน้าใหม่ ที่เริ่มทำงานลอกแบบได้เพียง 1 ปี ก่อนหน้านั้นทำ งาน graphic design ที่บริษัทโฆษณา แต่ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจจึงไม่สามารถดำเนินกิจการ ต่อไปได้จึงมาลองทำงานลอกแบบ

ร้านนี้ในครั้งแรกผู้วิจัยไม่ทราบว่า เป็นร้านเดียวกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 เพราะลักษณะของทั้ง 2 ร้านไม่ได้อยู่ติดกัน แต่ห่างกันประมาณ 150 เมตรอีกทั้งไม่มีป้ายหน้า ร้าน ผู้วิจัยจึงเข้าไปแนะนำตัวกับผู้จัดการร้าน จึงได้ทราบภายหลังว่าเป็นร้านเดียวกัน แต่ร้านนี้จะ เป็น office รับงาน มีงานโชว์ไว้แต่ช่างทั้ง 2 ร้านคือช่างของร้านเดียวกัน ผู้จัดการร้านจึงแนะนำให้ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้ เพราะเป็นช่างที่มีฝีมือแต่เพิ่งเริ่มทำงาน พร้อมทั้งพาเดินชมร้าน ทั้ง 2 ร้านและอนุญาตให้ถ่ายภาพได้ตามสะดวก

6. อัครณี วงศ์สมิตกุล (สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2541)

KC Gallery 229 / 10 ถ.ชายหาด พัทยาใต้ อ.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี 20260

คุณอัศนี จบการศึกษาด้านศิลปกรรม เป็นช่างเขียนภาพลอกแบบมาประมาณ 6 ปี ผู้วิจัย เข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก ด้วยคำแนะนำของคุณมยุรี (เจ้าของร้าน) ที่แนะนำผู้วิจัยว่าควรสัมภาษณ์ ช่างเขียนในร้านด้วย จึงแนะนำให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านนี้

7. ชาญชัย รักเกื้อ (สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2542)

079 Gallery : Portrait & Reproduce to Order

Phuket Arcadia Hotel & Resort หาดกะรน จ.ภูเก็ต 83100

079 Gallery ร้านขนาด 2 ห้อง เป็นห้องกระจกดูหรูหรา อยู่ในบริเวณ Phuket Arcadia Hotel & Resort ร้านเปิดมาปีนี้เข้าสู่ปีที่ 3 มีช่างประจำร้าน 4 คน ผู้วิจัยเลือกร้านนี้เนื่องจากเป็นร้านใหญ่และไม่ได้อยู่ในบริเวณเดียวกับร้านอื่นๆ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อความหลากหลายของข้อมูล

คุณชาญชัย เป็นช่างเขียนที่เรียนมาทางด้านศิลปประยุกต์ ทำงานศิลปะมานานกว่า 10 ปี เริ่มทำงานลอกแบบประมาณ 3 ปี ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรง ด้วยการแนะนำตัวเองและขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการให้ข้อมูลด้านการผลิต การบริโภค เทคนิคขั้นตอนต่างๆ รวมทั้งอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปดูวิธีการลอกแบบ (copy) ได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการพร้อมทั้งบันทึกเทป บันทึกภาพขั้นตอนการลอกแบบ ภาพผลงานในร้าน และผู้วิจัยยังได้รับความสะดวกในการนั่งรอภายในร้าน ตลอดทั้งวัน เพื่อรอสัมภาษณ์ลูกค้า

8. อนุวัฒน์ สิริรัตนจิตต์ (สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2542)

Rung Gallery : Original Oil Painting & Portraits to Order

Andaman Plaza 162 / 1-2 ถ.ทิวังค์ หาดป่าตอง จ.ภูเก็ต 83150

คุณอนุวัฒน์ เป็นช่างเขียนของร้าน Rung Gallery เริ่มงานนี้เมื่อ 6 เดือนที่แล้ว โดยเริ่มจากการเขียนภาพวิวต่างๆ ก่อน เพราะไม่ได้เรียนมาโดยตรง แต่จะเรียนรู้จากการเขียนภาพ และอาศัยคำแนะนำจากเพื่อนๆ ที่เรียนมาโดยตรงจากศิลปากร รวมทั้งคำแนะนำจากช่างเขียนด้วยกัน ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลด้วยการที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอตัวโดยทางอ้อม ด้วยการถามผู้วิจัยว่ามาทำ

อะไร ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปพูดคุยและขอสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในช่วงเริ่มต้น จากนั้นจึงสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ ผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึกและบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์

กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเป็นผู้ให้คำตอบในประเด็นต่างๆ คือ

- ผู้ได้รับการสัมภาษณ์มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรในกระบวนการผลิตภาพเขียน
- ทักษะของผู้ได้รับการสัมภาษณ์ต่อการผลิตภาพเขียนลอกแบบ
- อารมณ์และความรู้สึกของผู้ได้รับการสัมภาษณ์ในขณะที่เขียนภาพลอกแบบ
- ระยะเวลาการทำงานและเทคนิคการเขียนภาพลอกแบบ ของผู้ได้รับการสัมภาษณ์
- ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตซ้ำภาพเขียนลอกแบบ

1.2 กลุ่มผู้บริโภค

กลุ่มผู้บริโภค ได้แก่ ลูกค้าที่มาสั่งทำหรือซื้อสินค้าจากร้านที่เป็นแหล่งข้อมูลดังที่กล่าวมาแล้ว จำนวน 15 คน จาก 3 จังหวัดที่เป็นแหล่งสำคัญของธุรกิจการผลิตซ้ำภาพเขียนลอกแบบ โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลฝ่ายผู้ผลิต บุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ที่เคยซื้อภาพเขียนลอกแบบและกลุ่มที่ซื้อภาพเขียนลอกแบบเป็นครั้งแรก ดังนี้

● ผู้ที่เคยซื้อภาพเขียนลอกแบบมาก่อน

1. Mr. M LREGUERO (สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2542)

9535 Satellite Blvd., Orlando

LREGUERO อายุ 43 ปี เดินทางมาเมืองไทยเพื่อมาติดต่อกิจและตั้งใจมาพักผ่อน เคยซื้อภาพลอกแบบเมื่อปี พ.ศ. 2540 จำนวน 3 ภาพ ครั้งนี้ซื้อภาพไป 2 ภาพ ราคา 7,500 บาท แต่ก่อนหน้านี้อายุเคยซื้อภาพจากหลายๆ ที่ รวมภาพเขียนที่เป็นงานลอกแบบได้ประมาณ 30 ภาพ

2. Mr. TOMMASO COMMONARA (สัมภาษณ์ 6 กุมภาพันธ์ 2542)

Laziale (Roma) Italy

TOMMASO อายุ 57 ปี เดินทางมาประเทศไทยเพื่อมาเยี่ยมเพื่อน เคยซื้อภาพไปหลาย ครั้งรวมจำนวนทั้งหมดประมาณ 12 ภาพ ครั้งนี้ซื้อภาพจำนวน 3 ภาพ ในราคา 14,500 บาท

3. Mr. DON RONNIE (สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2541)

Redondo Beach, USA.

DON RONNIE เป็นชาวอเมริกัน อายุ 51 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 \$ เดินทางมาเมืองไทย ครั้งนี้เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อน เขาเคยซื้อภาพลอกแบบ ไปครั้งหนึ่งที่ร้านในพัทยา 2 ร้าน รวม 6 ภาพ และการเดินทางคราวนี้เขาซื้อภาพอีก 6 ภาพ ด้วยราคา 31,000 บาท

4. Mr. ROBERT J Jr. (สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2542)

Mutges Laan 16 Netherland

ROBERT เป็นชาว Holland อายุ 33 ปี ทำงานเป็นผู้บริหาร รายได้ต่อเดือน 10,000 \$ มาเมืองไทยเพื่อการพักผ่อน เคยซื้อภาพเขียนลอกแบบ ไปเมื่อปี พ.ศ. 2541 ที่เกาะสมุย จำนวน 2 ภาพ ครั้งนี้ซื้อภาพจำนวน 1 ภาพ ราคา 4,500 บาท

5. Mr. KAI TESSEN (สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2542)

Hamburg , Germany

KAI เป็นชาวเยอรมัน อายุ 39 ปี มีอาชีพเป็นหมอฟัน รายได้ต่อเดือน 38,500 \$ เดินทาง มาเมืองไทยเพื่อการพักผ่อน เขาเคยซื้อภาพลอกแบบไปครั้งหนึ่งเมื่อ 2 ปีก่อน ที่พัทยา จำนวน 2 ภาพ ครั้งนี้เขาซื้อภาพ 1 ภาพ ราคา 10,000 บาท

6. Mr. RUND KRAYD (สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2542)

Amsterdam, Holland

RUND KRAYD เป็นชาวเยอรมัน อายุ 32 ปี รายได้ต่อเดือน 4,500 \$ มาเมืองไทยเพื่อ การพักผ่อน เขาเคยซื้อภาพเขียนลอกแบบ เมื่อปี พ.ศ. 2538 ที่เกาะสมุยจำนวน 1 ภาพ และครั้ง นี้เขาซื้อภาพอีก 1 ภาพ ด้วยราคา 3,000 บาท

7. Miss JANA BOUSOVA (สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2542)

Konevova 8 , CZECH REPUBLIC

JANA อายุ 28 ปี เดินทางมาเมืองไทยเพื่อการท่องเที่ยว เคยซื้อภาพไป 1 ภาพ เมื่อปี 2540 ที่เกาะสมุย และครั้งนี้ซื้ออีก 1 ภาพ ราคา 6,000 บาท

● ผู้ที่ซื้อภาพเขียนลอกแบบเป็นครั้งแรก

1. Mrs. LUCIANA FIORINI (สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2542)

Via Vigna Muratta , 1 ROMA Italy

LUCIANA เป็นชาวอิตาลี อายุ 61 ปี อดีตเลขานุการ ปัจจุบันเกษียณแล้ว เคยมาเมืองไทยหลายครั้งแต่ไม่เคยซื้อภาพลอกแบบ มาครั้งนี้เขาซื้อไป 1 ภาพ ราคา 3,000 บาท ด้วยการขवादภาพเอง

2. Mr. CARLE M. MASTRAMDREA (สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2542)

Via Della Magliana, ROMA Italy

CARLE เป็นชาวอิตาลี อายุ 33 ปี อาชีพ Freight Forwarders รายได้เฉลี่ย 30,000 \$ ต่อเดือน เดินทางมาเมืองไทยเพื่อติดต่อธุรกิจ ซื้อภาพลอกแบบครั้งนี้เป็นครั้งแรก จำนวน 2 ภาพ ราคา 15,000 บาท

3. Mr. PETER VERNEZIA (สัมภาษณ์ 4 ธันวาคม 2541)

Amsterdam, Holland

PETER VERNEZIA เป็นชาวฮอลแลนด์ อายุ 31 ปี อาชีพ barkeeper รายได้ต่อเดือน 2,300 \$ เดินทางมาเมืองไทยเพื่อการพักผ่อน เขาไม่เคยซื้อภาพลอกแบบ ครั้งนี้ซื้อภาพไป 1 ภาพ ราคา 3,500 บาท

4. Miss. MARIA CRANSHOF (สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2542)

Brucago, Belgium

MARIA อาชีพ Cabin Attendant ได้หยุดพักที่เมืองไทย ไม่เคยซื้อรูปมาก่อน ครั้งนี้ซื้อภาพไป 2 ภาพ เพื่อเป็นของขวัญ ในราคา 6,500 บาท

5. Mr. MICHEAL DONAHUE (สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2542)

(ไม่แสดงที่อยู่)

MICHEAL อายุ 32 ปี อาชีพ Marketing Manager มาเมืองไทยเพื่อการท่องเที่ยว ซื้อรูปครั้งนี้เป็นครั้งแรก จำนวน 1 ภาพ ราคา 8,000 บาท

6. Miss ANNA (สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2542)

(ไม่แสดงที่อยู่)

ANNA อายุ 25 ปี มาเมืองไทยเพื่อการพักผ่อน ไม่เคยซื้อภาพลอกแบบมาก่อน ซื้อครั้งนี้ครั้งแรกที่เกาะสมุย จำนวน 4 ภาพ ราคา 21,000 บาท

7. Mr. J. TSOUKATOS (สัมภาษณ์ 6 กุมภาพันธ์ 2542)

Skokie, Illinois 60077 ,USA.

TSOUKATOS เดินทางมาเมืองไทยเพื่อการท่องเที่ยว ซื้อภาพลอกแบบเป็นครั้งแรก จำนวน 1 ภาพ ราคา 5,500 บาท

8. นางสาวกฤติกา วงกลม (สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2542)

(ไม่แสดงที่อยู่)

คุณกฤติกา อายุ 24 ปี อาชีพ American International Assurance Consultant รายได้ต่อเดือน 35,000 บาท สำเร็จการศึกษา M.I.T. (International Trade) จากมหาวิทยาลัย Victoria ประเทศออสเตรเลีย จึงเดินทางมาประเทศไทย ซื้อภาพครั้งนี้เป็นครั้งแรกจากเกาะสมุยจำนวน 5 ภาพ เป็นราคา 15,000 บาท

การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้ มีความยากลำบากและมีปัญหาค่อนข้างมาก ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ผลิตในบางร้านเท่านั้น ในการให้โอกาสผู้วิจัยได้รื้อพบหรือนัดพบลูกค้าเพื่อทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องใช้เวลาเป็นวันๆ เพื่อคัดกรองลูกค้าที่จะเข้ามาซื้อภาพหรือมารับภาพตามที่นัดไว้กับทางร้าน ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่นั่นนอนขึ้นอยู่กับความสะดวกและความพึงพอใจของลูกค้า และเมื่อมีโอกาสพบผู้ให้ข้อมูลหลัก ทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ปัญหาในการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอีกประการหนึ่งคือ ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นลูกค้าประจำ ซึ่งสั่งซื้องานเป็น order ครั้งละ 10 - 20 ภาพขึ้นไปได้ เนื่องจากกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มลูกค้าคนสำคัญ

ของธุรกิจ ทำให้ร้านค้าต่างๆ ร้านปิดบังและไม่ให้รายละเอียดต่างๆ เช่นชื่อ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ หรือช่วงเวลาที่จะมารับงานที่สั่งไว้ ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นกลุ่มลูกค้าประจำนี้ได้

กลุ่มผู้บริโภค ทุกกลุ่มได้ตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

- ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจบริโภคภาพเขียนลอกแบบของผู้บริโภค
- วัตถุประสงค์การบริโภคภาพเขียนลอกแบบของผู้บริโภค
- ทศนคติของผู้บริโภคต่องานเขียนลอกแบบในเรื่องคุณค่าและความพึงพอใจ

1.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะ

ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะ เพื่อทราบถึงทัศนคติและมุมมองของคนกลุ่มนี้ที่มีต่อภาพเขียนลอกแบบ ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ได้แก่

1. ผศ. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันอาจารย์เป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นศิลปินสร้างงานของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์จิระพัฒน์ เพื่อทราบถึงมุมมองเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ ในทัศนะของนักวิชาการและศิลปิน ผู้วิจัยได้ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลท่านนี้โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์วันที่ 29 เมษายน 2542

2. คุณชาญณรงค์ ชันที่ท้าว Managing Director บ.ทริปเปิ้ลทู จำกัด คุณชาญณรงค์จบการศึกษาจากคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในวันที่ 19 มีนาคม 2542 ผู้ให้ข้อมูลท่านนี้เพื่อทราบถึงทัศนะของผู้ให้ข้อมูลในฐานะของผู้ที่ศึกษาด้านนี้โดยตรง และเป็นผู้ที่รักงานศิลปะ ซึ่งในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลท่านนี้ยังคงสร้างงานศิลปะของตนเองอยู่ด้วยเช่นกัน

ประเด็นคำถามต่อผู้ได้รับการสัมภาษณ์ในกลุ่มนี้มีดังนี้

- มุมมองและทัศนคติของผู้ได้รับการสัมภาษณ์ ที่มีต่อการผลิตซ้ำภาพเขียนลอกแบบ
- การยอมรับคุณค่าของภาพเขียนลอกแบบของผู้ได้รับการสัมภาษณ์

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ ภาพต้นฉบับที่ใช้ในการลอกแบบ ทั้งที่เป็นภาพเขียน ภาพถ่าย และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นที่นำมาใช้ในการผลิตซ้ำ รวมทั้งเอกสารข่าว บทความ บทวิเคราะห์ และบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่ลงในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสาร แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพต้นฉบับที่ใช้ในการลอกแบบ ทั้งที่เป็นภาพเขียน ภาพถ่าย และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นที่นำมาใช้ในการผลิตซ้ำภาพเขียนลอกแบบ ที่ปรากฏอยู่ในร้านภาพเขียนลอกแบบที่ดำเนินการสัมภาษณ์
- 2.2 เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของธุรกิจภาพเขียนลอกแบบ ที่ได้มาจากร้านภาพเขียนลอกแบบ
- 2.3 เอกสารทางวิชาการ และเอกสารประเภทข่าว บทความ บทวิเคราะห์ และบทสัมภาษณ์ต่างๆ ที่ลงในสื่อสิ่งพิมพ์

3. แหล่งข้อมูลประเภทภาพเขียน

ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้ศึกษาถึงภาพที่ปรากฏในภาพเขียนลอกแบบโดยตรง แต่ผู้วิจัยจำเป็นต้องชี้ให้เห็นถึงความใกล้เคียงของภาพลอกแบบที่ผลิตซ้ำ กับภาพต้นฉบับที่นำมาใช้ในการวาดว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหนในการผลิตแต่ละครั้ง เพื่อที่จะวิเคราะห์ต่อไปถึงคุณค่าของภาพเขียนลอกแบบนี้ว่า ภาพเขียนที่มีลักษณะเช่นไร จึงจะเป็นภาพที่ได้รับการยอมรับ และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภค การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทภาพเขียน ได้แก่ ภาพเขียนลอกแบบที่ทำการผลิตซ้ำขึ้น เพื่อจำหน่ายของ ร้านภาพเขียนลอกแบบที่เป็นแหล่งข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย "การศึกษาระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบในประเทศไทย" ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจถึง กระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ ในฐานะของสื่อแบบใหม่ที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อเป็นสินค้า ที่แสดงถึงลักษณะ “วัฒนธรรมประชานิยม” โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทางวิชาการ และบทความของนักวิชาการและนักวิจารณ์ที่เป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะ และสื่อสารมวลชน เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมทั้งหมดของการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ
2. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กิจกรรมดังกล่าว เพื่ออธิบายให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพทางสังคมยุคหลังสมัยใหม่ที่ปรากฏในปัจจุบัน

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้การพรรณนา ด้วยการนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเรียงเรียงประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับภาพเขียนลอกแบบ ทั้งในแง่ของกระบวนการผลิตซ้ำภาพเขียนลอกแบบและการบริโภค คุณค่าที่ปรากฏตามทัศนะของผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ที่เกี่ยวข้องกับแวดวงศิลปะ เพื่อให้เห็นภาพรวมถึงบทบาท และคุณค่าของงานศิลปะในฐานะที่เป็นสื่อที่ถูกผลิตซ้ำ และเป็นตัวสร้างวัฒนธรรมประชานิยมอีกรูปแบบหนึ่ง ในลักษณะของงานศิลปะในสังคมยุคหลังสมัยใหม่ที่ปรากฏในปัจจุบัน